

הקומוץ רבה פרק שלישי מנחות

לח.

עין משפט גור מצוה

א טושיע אר"ם סימן יג
סיף ג'
א ב מ"י פ"ה המלכות לזית
הלכה ד' מנע עין טו'
ב ג מ"י פ"ה מלכות מפילין
הלכה ד' מנע עין טו כו טו
ז ט"ז א"ח סימן טו כ"א:
ג ד מ"י פ"ה המלכות לזית
הלכה ד' מנע עין טו:

שיטה מקובצת

16 דעתין אש"ה גודל כבוד
הבריות: 19 אלא להקדים:
19 מצוה להקדים לכן
להכתיב: פ"ה לחובו הלבן
בכף החזיה ולא נהירא
דבא מאי בחיובא דמצוה
איכא וי"ל דמצוה להקדים
חזויות של לבן לחזיה של
הכלה כדאמרינן לקמן
בשל לבן. תרי"ו: ובתוס'
אחרות תבאר מצוה להקדים
פשיטא: דקמ"ז אן
מכבדן זה לוח להקדים
הבאחר: מנע פ"ה שמשע
דמ"ו לזניח תרובת החוטין
בכף דמצוה להקדים לכן
ואם הקדים תכלה ללבן לא
מכבד אלא חזירא דבא שייך
לומר הקדמא דברב שני
ניכר שהיו אחר שנתבאר
שינוא אין ניכר מי הקדים
להתייב לכן נראה לפי
דמ"ו בכריכות החוטין
דמצוה להקדים חזויות של
לבן תכלה דכאמר לקמן
מתחיל בשל לבן ובתוס'
בשל לבן וקאמר שאם
הקדים חזויות של תכלה לזניח
לבן אין מעכב ה"פ דמתני'
הלבן שארין להקדים חזויות
אין מעכב התכלה אם
הקדים חזויות ללבן ולקמן
מפרש תיבת התכלה אין
מעכב את הלבן וזלבו אין
מעכב את התכלה מאי היא
ע"כ: 21 לטולא אבני
אסור: 21 אן ליה היבא
דאפסוקי אבד ליה: 21 אן ל'
עד סוף הפרק נמסקין: 21 חזוין
ולבן שני חוטין בציצית:
21 עמאר שה"ד ומד"ד
דבין חזויות תכלה אב
בחד ולא בחמת: 21 התכלה
אין הלבן מעכב א"צ:
21 נוהגין [ומן] ופריך לא
יהא אלא לבן חזוין מפרשים
הדיבא וליבא תפילה ב"ב
חזוין לבן טו וליבא רבא לפרש
דבין חזויות תכלה אב
חזוין לבן יבא חזוין דמאי
התפלה של די ארין מעכב של
ראש ושל ראש ארין מעכב
של די דא"כ הוי קשיא את
דאמר לקמן ויהא אלא
לבן כו מאי קא פריך מ"מ
הוי לוח חזוין יתיר מדיא
וחזו לוח און דנפסין
כלאים שלא במקום דנפסין
ולפרש"י ניהא. יש לחזות
דאפילו חזמא ודני לן ב'ב'
חזוין לבן אן אן את תכלה
לא קשיא לן או דאמר אל
יהא אלא לבן שהיו אין זו
כל חזוין בתוספת חזוין
כדאיתא לקמן רב ריב"ז
מדפתי כו ואצ"ו דבסנהדרין
קאמר ב"ב זקן מרוא דרני
חייב אלא שנינו בכל חזוין
ויש בו לרבות און לוח אלא
תפילין ופרך הוראבא מ"מ
ציצית כו משמע דשייך כל
חזוין בציצית וי"ל דמשמשת
שפיר כל חזוין כגון חזוין
מין אחר שאינו לא צמר ולא
פסאן. וליא אחרות:

התכלת אינה מעכבת את הלבן. מזהו למת ב' חוטין תכלת
זו' חוטין לכן צלילית ומשמע לכאורה דאין זה מעכב
את זה שאם הטיל שני חוטין מן האחד יאל כ' ה' הן דקמיה תכלה
זת זה משום קלא זילן ופריך לא יאל
של די אינה מעכבת את של רש כו' אכל בקונטרס פירש חי עבד
ארבעתן תכלת או ארבעתן לכן יאל
וכן וכו' א' נוהגין ובגמרא א' מוכיח כן
והלא כל המטיל תכלת כסדיו בירושלים
אינו אלא מן המתמיהין ומפרש דאסוריה
גזירה משום קלא זילן ופריך לא יאל
אלא לכן משמע דאי הוי לכן אין כאן
אסוריה אצ"ו: דכלה הוי קלא זילן
דאיכא שני חוטי לכן ומיהו יש לדחות
לדע"ו דבשני חוטי לכן איכא מנהו
כי רמי טפי ליכא אסור כלאים דאין
זה מוסף על המנהו דגדיל שנים
גדילים ארבעה דדרשינן מניה שנים
לכן ושנים תכלת לאו למשעטי שנים
קמיה כדאשכחן גבי ערבי נתל
דדרשינן (סוכה דף לז): ערבי שנים
והנהיג להשיב הרבה בלולא ולקמן
גבי טעית שכלה תכלת כו' דאמרינן
בטעית שני שמונה חוטין פירש
בקונטרס שאין כאן אסור כל מוסף
כיון שכל שמונה ככרן אחד ולא דמי
להטיל למוטלת והיינו טעמא דכהטיל
למוטלת לזכ שייך כל מוסף משום
דלזית אחד על כפך אחד אמר רחמנא
ומהתם נמי יש ראייה דכי ליכא אלא
לכן או תכלת צענין לעולם ד' חוטין
דמשמע דטעית צת ד' חוטין לכן
חשישין שמא יסור ב' מהן ויניח בטעית

בלאו דלא תסור ואיכא דאמרי מהתם א"ל
וא"ל מאי דעתך 16 א' למישידיה והאמר מר
גדול כבוד הבריות שדווחה את לא תעשה
שבתורה והא תרוממה רב בר שבא קמיה
דרב כהנא בלאו דלא תסור הכא נמי
כרמולית דרבנן היא:

הדרן עלך הקומוץ

התכלת אינה מעכבת את הלבן והלבן
אינו מעכב את התכלת 16: התפלה
של די אינה מעכבת את של ראש ושל ראש
אינה מעכבת את של יד: גמ' לימא מתנא'
דלא ברבי דתניא 2 וראיתם אותו מלמד
שמעכבין זה את זה דרבי רבי וחכ"א אן
שמעכבין מ"ט דרבי דכתיב 3 הבנה 4 מין אבן
ובתבין פתיל תכלת ואמר רחמנא ארבע
אותו עד דאיכא תרווייהו בחד ורבנן וראיתם
אותו כל חד לחודיה משמע לימא דלא ברבי
אמר רב יהודה אמר רב אפי' תימא רבי
לא נצרכא אלא 5 לקדם דתניא 6 מצוה
להקדים לכן לתכלת ואם הקדים תכלת
ללבן יצא אלא שחיסר מצוה מאי חיסר מצוה
אלימא

16 [מפרשין ג' 13] וני'
תוספת עיקר: ד"ה של ג' יד'
17 [למקן ג' 14] [ומכאן עד
סוף הפרק שני עמי' הקודם
אחר ד"ה של חזוין] 18 וקשר
מ"ק 19 א' ה' דקמיה מ"ק
20 [למקן ג' 15] א' אחר. מ"ק.
21 שבלם. מ"ק. 22 י"ל אי פליגי
איכא למומר דבהא פליגי דמלמן
מ"י. מ"ק. 23 מ"ק. 24 מ"ק.
25 מ"ק.

תורה אור השלם

1. על פי הנהגה אשר
יורד ועל המשפט אשר
יאמר לך תעשה לא תסור
מן הבר אשר יצו לך
וימין ומשמאל: דברים יז יא
2. ויהי לכם לציצית
וראייתם אותו וזכרתם את
כל מצוה יי' ועשיתם אותם
ולא תהיו אחרי לבבכם
ואחרי עיניכם אשר אתם
וזיתם אחריהם:

3. דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם ועשו לכם
ציצית על כנפי בגדיהם
לזכרת ותמו על ציצית
הבנה פתיל תכלת:
במדבר טו לח

הדרן עלך הקומוץ את המנחה

התכלת אינה מעכבת את
הלבן. ואצ"ו דמנהו
למת תכלת ב' חוטין 17 צלילית כדמפרש
עמד אפי' אין זה מעכב את זה ואי
לכן דרבינו תכלת או ארבעתן
לכן יאל: גמ' מין כנף. היינו
לכן רובו טעמיה של פשמים הן
ולבנות פ. תכלת. אמר רבנו כדאמרינן
(בימות דף קז): מנעש כהנא תכלת
עמרא: 18 לא נצרכא. מתניתין דקמיה אין מעכבין זה את זה:
אלא להקדים. שאם הקדים המאוחר דהיינו תכלת ללבן כתיב
ברישא: הכנף מין כנף. ואם התכלת המכלת 18 את הלבן אינה
מעכבת ואין צריך לפסוק התכלת אלא יתן הלבן אחריו:

א' אחד דארבעתן מנהו מיהו בסוף אלו הן הנמקנן (פסדיו דף פא):
משמע דלס הוסיף חוטין בכרך אחד פסול גבי זקן ממרה דא"ר
אלעזר אינו חייב אלא על דבר שעיקרו מדברי תורה ופירושו מדברי
סופרים ויש בו להוסיף ואלא הוסיף גורע ואנו אין לנו אלא תפילין
ופריך והאיכא לזית ומשני יא קשר העליון לאו דאורייתא הוא למודיה
קאי והאי למודיה קאי ואי קשר העליון דאורייתא גרוע ועומד הוא והאי דלא מוקי לה התם כהטיל למוטלת משום דדילמא לא מיפסלא
בכך אצ"ו דעובר על כל מוסף אם נתכוין להוסיף ואם לא נתכוין להוסיף שרי ומאן דמפליגי לקמן (דף פא): בין טעית צת ארבעה לטעית
צת שמונה ה"פ בטעית צת ארבעה דהיינו שנים חוטין שהן ארבעה כשהן כפולין שלא היה לו תכלת וזומן אלו שצדעין קלא זילן בקודם שזו
וטעית צת ח' היינו צת ד' שהן כפולין שיצדעו 19 כולם תכלת ויקח מן הכתוב וימיהו קשה לפי ד' מני יסבא שאוה
תכלת ויוסיף עליהן לכן של פשתן ועוד דהיא צרימא דמוקי צצת ד' קמיה מציא תכלת דזכר אחר ותולה בה וקלא זילן לא יביא ואם
היבא כשר אלמא משמע דמיייר בתולה קלא זילן עם התכלת ועל כרחיך ארבעה ושמונה דוקא קאמר בלא כפולות ושמה כל מנה שמוסיף
חוטין מנד' עד ח' לאו מוסף הוא ולא מיפסלא בכך כדאשכחן אמוראי לקמן (דף פב). דרב אחא בר יעקב רמי ד' ורב אחא בר מנא
רמי ח' והסמאל לא פליגי כולי האי אלא דמר עביד הפחות ומר עביד הימור וצקסדרין מיייר דמוסיף טפי מתמניה וצריך טעם מנד'
דבשאלמא 4 א' פליגי בהא דמאן דרמי ד' סבר כדדרשינן גדיל שנים גדילים ארבעה ומאן דרמי מנמיא סבר דגדילים קאמר רחמנא
אכל מין ומין קאי גדילים מלגן וגדילים מתכלת דהיינו אמר ופשמים דלעיליהו קאי אכל א' לא פליגי מה סברא היא זו דאי צעי עביד הכי ואי צעי
עביד הכי וז"ל דכל זה יש במשמעות גדילים דאי עביד תכלת ולבן בין שניהם ד' חוטין גדילים קרינא ביה ואי עביד מכל חד וחד גדילים
בגון ד' חוטין לבן וד' חוטין תכלת גדילים נמי קרינא ביה ולא מוסף הוא אלא א' רמי טפי מוסף הוא וגרוע ועומד הוא ועוד צריך
טעם מנגן דכי לית ליה אלא או לבן או תכלת דלא מיפטר בתרי חוטי למודיהו עד דרמי ד' ושמה משום דדרשינן גדיל שנים גדילים
ד' בין יש בו מין אחד בין יש בו שני מינין וקמא קשה הא דלמרי' בגמרא אם הקדים תכלת ללבן יאל אלא שחיסר מנהו מאי חיסר
מנהו 19 ואלימא חיסר מנהו לבן וקיים מנהו דתכלת לרבי עכוזי מעכבי אהדיד דמשמע דאי לא מעכבי ניהא אלמא אצ"ו דחיסר
מנהו לבן קיים מנהו תכלת צב' חוטין ויש לומר דלהשכיר תכלת מיהא מנהי לבן קרינא ביה גדילים ד' וא"ת ומנגן דבשאלמא
חוטין לבן וצ' חוטין תכלת דילמא אגדיליהו קפיד קרא אפילו ונ' מהאי ונ' מהאי ויש לומר כי דמי מני צעי רחמנא צעתי הוא
שיהיו שוין ועוד פתיל תכלת כתיב ופתיל משמע תרי כדרדשינן פרק ב' (וימא עב.) וקוץ פתילים פתיל שנים פתילים ד' ולבן נמי
לא פחות מתרי דקדיש טפי כדאמרינן בגמרא דמתחיל צבנן ומסיים צבנן דמעלין בקודש ולא מורידין ומיהו טעם זה דפתיל לא יתכן
דצפיק ב' לא ממשע וקוץ דמנאן אחד לשנים והכא על כרחיך לא משמע תרי כדמוסין בצפרי בפרשת 20 [שלאן לך ובפרשת י' תאל'
ועשו להם לציצית שומע אני חוט אחד צפוי עמנו ת"ל גדילים כמה גדילים נעשין אין 20 [גדילן פחות משלשה חוטין כדברי בית הלל
משמע דמתחיל לא הוה שמעתינן אלא חוט אחד ועוד חוט אחד דלאי משמע מין קוץ לכל גדיליהו הפחות ח' א"כ בלא גדילים נמי מציא ליה
תלתא וצריך לומר שחולק על הש"ס שלנו דמשמע דחד מתכלת מהני ומה שאנו כופלים הדי' לח' סמכנין אהא דלמרינן לקמן (דף פב).
רב אחא בר יעקב רמי ד' ועייף להו מיעף ומעילי להו בגלימא ואצ"ו להו כו' עד מר צריה דרבנא עביד כי דידן ופירש בקונטרס
דלא אצ"ו להו ועוד תניא בצפרי ב"ש אומרים ד' של זמר וד' של תכלת ואם תאמר היא גופה מנגן שצריך לכופלין ואי הוה מפרשינן עשה
גדיל ופתוליהו מתוכו היינו שצריך שצריך לפתולו כעין פתילה היינו כפוליהו ניהא אלא כפוליהו' לא פירש כן ואלא פירש:

בתיב הבנה מין הכנף. ואפילו לתנא דבי ר"י פ"ק דיבמות (דף ד): דפליגי ארבע דדריש הכי לא פליגי אלא אהא דמרבה שאר
מיניש אכל הכנף מין כנף דריש שפיר: ואם הקדים הבת' לצבן יצא. תימיה כיון דמקרא הוא דדרשינן לבן צרישא
תימא דמעכב דהא לא צענין שנה הכתוב לעכב אלא בקדשים ויש לומר דלית לן למימר דאסור לזכ דציצית אלא חסוריהו מעשה:
תלזיה (יבמות דף קה.) הקדים ריקקה לתלזיה מה שעשה עשוי ואצ"ו דכתיב ככה עיכובא לא קאי אלא אחסוריהו מעשה:
אלימא

אלימא

אלימא